

SỰ KẾ THỪA VÀ PHÁT TRIỂN CỦA CHẤT LIỆU SƠN MÀI TRUYỀN THỐNG TRONG THIẾT KẾ NỘI THẤT HIỆN ĐẠI

ThS. Phạm Quỳnh Anh

Trường Đại học Mỹ thuật Công nghiệp

Tác giả liên hệ: quynhanh.mtcn@gmail.com

Ngày nhận: 22/4/2024

Ngày nhận bản sửa: 08/5/2024

Ngày duyệt đăng: 19/6/2024

Tóm tắt

Ứng dụng và tận dụng tối đa sự kết hợp của các chất liệu mỹ thuật truyền thống Việt Nam với thiết kế nội thất nhà ở sẽ góp phần quan trọng trong việc tạo dựng không gian nội thất Việt Nam đương đại giàu bản sắc. Nghệ thuật sơn mài Việt Nam là một quá trình lịch sử phát triển sáng tạo và lao động miệt mài, tốn rất nhiều thời gian và công sức của các nghệ nhân và các họa sỹ. Sự kế thừa và phát triển của chất liệu sơn mài truyền thống trong thiết kế nội thất đương đại là một trong những điểm nhấn đang được xã hội rất quan tâm. Chúng tạo nên điểm nhấn ấn tượng và sự sang trọng cho không gian, giúp không gian thêm sinh động, lôi cuốn, nhẹ nhàng và trang nhã hơn. Màu sắc đa dạng với nước sơn bóng loáng, trong veo tựa pha lê thu hút thị giác, đồng thời, làm nổi bật vẻ đẹp của các sản phẩm nội thất sơn mài hiện đại.

Từ khóa: Kế thừa, phát triển, chất liệu sơn mài, thiết kế nội thất hiện đại.

The Continuity and Advancement of Lacquer Material Tradition in Modern Interior Design

MA. Pham Quynh Anh

University of Industrial Fine Art

Corresponding Authors: quynhanh.mtcn@gmail.com

Abstract

The integration and optimal utilization of traditional Vietnamese art materials in residential interior design play a significant role in creating spaces that possess a distinct identity in the context of contemporary Vietnamese interiors. Vietnamese lacquer art represents a historical journey of creative development and dedicated craftsmanship, demanding substantial time and effort from artisans and artists. The inheritance and development of traditional lacquer materials within modern interior design have become a focal point of societal interest. These materials provide impressive highlights and elegance to spaces, imbuing them with vibrancy, attractiveness, gentleness, and grace. The diverse range of colors, coupled with the glossy, crystal-clear finish, captivates the eye while accentuating the beauty of modern lacquered furniture products.

Keywords: Inheritance, development, lacquer material, modern interior design.

1. Giới thiệu

Sản phẩm sơn mài xuất hiện lần đầu tiên trên thế giới cách đây hơn 4.000 năm với nhiều cổ vật được tìm thấy tại các nước Trung Quốc, Nhật Bản, Triều Tiên, Miến Điện... Vào thời kỳ từ năm 1600-1046 trước Công nguyên, người thợ thủ công Trung Quốc đã biết sử dụng sơn mài vào các vật dụng trong đời sống hàng ngày, và sau đó, đưa màu sắc vào chất liệu này. Đến thế kỷ thứ V, nghệ thuật sơn mài được truyền bá sang Nhật Bản. Một trong những kỹ thuật người thợ thủ công Nhật Bản tìm ra là kỹ thuật Makie: dán vàng hoặc bạc lên sơn mài. Kỹ thuật này đã làm nghệ thuật sơn mài phát triển lên một tầm cao mới, từ việc chỉ dùng làm những vật dụng dân gian đến việc tạo ra những sản phẩm sơn mài sang trọng được dùng trong những cung điện, lăng tẩm, đền chùa hay những gia đình quyền quý.

Tại Việt Nam, những vết tích đầu tiên về chất liệu này được khai quật cách đây hàng trăm năm trước Công nguyên. Vào thời Đinh (930-950), người Việt đã biết sử dụng mũ cây sơn để trét thuyền. Qua các triều đại Lý, Trần, Lê, sơn mài được sử dụng chủ yếu để trang trí trong triều đình, cung vua... Chính vì vậy, chất liệu này mang ý nghĩa văn hóa truyền thống vô cùng sâu sắc đối với người Việt. Vào thế kỷ XV-XVI, sơn mài đã đạt được những thành tựu huy hoàng với trình độ kỹ thuật khá cao, đặc biệt là trong kỹ thuật pha chế sơn [1]. Bằng phương thức sản xuất theo lối thủ công và đào tạo theo lối truyền nghề, các nghệ nhân xưa đã sáng tạo và duy trì được sức hấp dẫn của chất liệu sơn mài với ưu điểm càng để lâu với thời gian, chất liệu lại

càng sâu và đẹp. Ẩn sâu dưới từng lớp sơn mài óng ả là cả một quá trình lao động miệt mài, dành rất nhiều niềm đam mê và tâm sức của các thế hệ nghệ nhân đối với nghề thủ công truyền thống. Cái đẹp của sơn mài chính là sự kết tinh trí tuệ sáng tạo truyền thống với sự cần mẫn trong lao động nghệ thuật. Sơn mài kỳ công, khát khe là vậy mới làm nên “quốc hồn, quốc túy” của dân tộc Việt.

Sơn mài thời kỳ đổi mới có những thay đổi, tìm tòi mạnh bạo về kỹ thuật cũng như chất liệu. Bảng màu không còn hạn chế ở sơn - then - vàng - bạc - trắng (vỏ trứng) - nâu cánh gián và một số màu truyền thống quen thuộc của thời kỳ trước. Nhiều họa sĩ đã tìm cách đưa thêm bột màu vào tranh để tạo ra những gam màu nhẹ nhàng, tươi sáng, mới lạ. Ngoài ra, các chất liệu đa dạng như bột trai, bột xà cừ, bột nhũ, kim sa, chu sa các loại cũng được tích cực sử dụng để tạo vẻ đẹp lóng lánh cho chất liệu. Sơn Nhật cũng được dùng đan xen, kết hợp, tạo thêm các sắc màu rực rỡ, bắt mắt. Có những thử nghiệm táo bạo hơn như đắp nổi và khắc, tạo bé mặt gồ ghề, lồi lõm, khác hẳn với thẩm mỹ truyền thống là “sâu - trong - phẳng”.

Sơn mài ngày nay có sự phát triển đa dạng hơn trong đề tài, ý tưởng, kỹ nghệ thể hiện và công năng ứng dụng vào cuộc sống. Về cốt lõi, những nguyên tắc cơ bản trong nghệ thuật làm sơn mài truyền thống vẫn được tôn trọng. Tuy nhiên, thế hệ nghệ nhân ngày nay đã có khuynh hướng sáng tạo hơn bằng những thử nghiệm mới mẻ và độc đáo với những vật liệu mới và công nghệ mới. Nếu trước đây, khi nghĩ về sơn mài, hầu hết mọi người sẽ biết đến những tác

phẩm với bề mặt tuyệt đối phẳng nhẵn, lớp màu ẩn hiện tạo chiều sâu không gian trên mặt sơn mài, thì đến nay, bằng nhãn quan nghệ thuật tạo hình đa dạng, sơn mài đã trở nên hiện đại và mới mẻ hơn, nhưng không làm mất đi tính chất truyền thống vốn có.

Kỹ thuật sơn mài ngày nay phát triển rất đa dạng và phong phú. Ngoài các bước kỹ thuật cơ bản chung về sơn mài mà ai cũng biết thì còn có rất nhiều kỹ thuật khác thuộc về bí quyết cá nhân. Ai cũng có một số bí quyết riêng của mình thu được từ các quá trình thử nghiệm. Ví dụ như cách để pha trộn được một gam màu mới độc đáo, cách để tạo ra các vết rạn tự nhiên như gân lá, hay các cách biểu hiện của chất khác nhau trên bề mặt... Có vô số vấn đề về kỹ thuật, mà các họa sỹ, nhà thiết kế giữ gìn bí quyết kỹ thuật cho riêng mình. Đó cũng là chất riêng của mỗi người nghệ sỹ đóng góp vào sự đa dạng cho chất liệu sơn mài Việt Nam ngày nay.

Có thể nói, sơn mài ngày nay ngày càng phong phú và đa dạng về chất liệu cũng như màu sắc. Các họa sỹ, nhà thiết kế luôn luôn tìm tòi, sáng tạo và nghiên cứu ra những chất liệu sơn mài mới hiện đại trên nền chất liệu sơn mài truyền thống. Từ đó, các sản phẩm chất liệu sơn mài cũng được ứng dụng nhiều và rộng rãi hơn.

Không chỉ được dùng để trang trí đồ thờ, hoành phi, câu đối cho cung điện, đền chùa, miếu mạo v.v., sơn mài đã len lỏi vào mỗi gia đình Việt và được thể hiện hài hòa trong không gian sống đương đại, với những sắc màu, kiểu dáng phong phú và tinh tế. Ngày nay, nghệ thuật sơn mài không chỉ được gìn

giữ mà còn được ứng dụng và phát triển mạnh mẽ trong thiết kế nội thất hiện đại. Sự hiện diện của chất liệu truyền thống trên nội thất hiện đại tạo nên vẻ đẹp độc đáo, quyến rũ, đậm chất Á đông.

2. Phương pháp nghiên cứu

Người viết áp dụng phương pháp nghiên cứu định tính bằng cách xem xét dữ liệu thứ cấp từ các sách đã xuất bản, sách điện tử, bài báo khoa học, để có được cách nhìn toàn diện về nội dung mà tác giả đề cập để phân tích, đánh giá, xây dựng kế hoạch nghiên cứu.

Bên cạnh đó, bài viết sử dụng cách tiếp cận theo hướng kết hợp phương pháp của nhiều ngành liên quan (phương pháp so sánh, phương pháp xử lý văn bản, phương pháp hỏi ý kiến chuyên gia...) để có thể đánh giá khách quan và toàn diện hơn về giá trị thẩm mỹ và ứng dụng của chất liệu sơn mài truyền thống ứng dụng trong thiết kế nội thất hiện đại.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Đặc điểm của chất liệu sơn mài truyền thống

- Chất liệu sơn mài

Sơn ta hay còn gọi là sơn sừng, là chất nhựa tiết ra từ cây sơn, và sau đó, được sử dụng pha với bột màu tự nhiên để vẽ. Để thu được loại nhựa này, người ta phải thức dậy từ sáng sớm trước khi mặt trời lên, vì sau đó, cây sơn sẽ không tiết nhựa nữa. Khoảng 300 cây sơn mới thu được 1kg nhựa. Thế cho nên, sơn ta vô cùng quý hiếm. Thêm vào đó, nó có độ dính cao, khi sơn khô thì rất bền, không thấm nước, không mối mọt, chịu được axit và nước biển, chịu được nhiệt độ cao. Mặt sơn dễ mài phẳng, có độ bóng cao và tạo độ sâu tốt, giúp tôn màu sắc sâu thắm và bền màu, càng để lâu

thì càng lên “màu thời gian” rất đẹp. Trong nghệ thuật trang trí kiến trúc và điêu khắc cổ, màu đỏ tươi của son và màu vàng rực rỡ của vàng thếp đem lại sự lộng lẫy cho những nơi như lăng tẩm cung điện, những nơi trang trọng, tạo sự uy nghi, tráng lệ.

Chất liệu khảm trai, xà cừ đem lại hiệu ứng màu sắc lung linh, óng ả. Khi sử dụng chất liệu của ốc biển, trai biển sẽ làm tăng vẻ đẹp lộng lẫy cho các sản phẩm. Sự phong phú về hình thức, đa dạng trong tạo hình được tạo nên từ độ phát quang của màu sắc do kỹ thuật lựa chọn mảnh màu, xoay miếng trai ốc để cắt của nghệ nhân khảm. Ngoài chất liệu khảm trai, chất liệu sừng cũng được các họa sỹ sử dụng trong sáng tác của mình. Tuy không có màu sắc óng ả như vỏ trai, ốc, nhưng chất liệu sừng cũng mang lại hiệu quả về thẩm mỹ. Sừng có thể tạo được hiệu ứng cong, cao, thấp khác nhau cho hình. Màu sắc của sừng cũng đem lại sự sang trọng, có chút trầm hơn so với màu sắc của trai và ốc.

Nói về kỹ thuật dùng vỏ trứng trong hội họa sơn mài, người ta có thể dùng mặt ngoài hay mặt trong của vỏ trứng. Từ khâu nguyên liệu vỏ trứng gà hoặc vỏ trứng vịt, sau khi ngâm nước, bóc màng; tùy từng sắc màu hoặc độ đậm nhạt của phác thảo sẽ rang vỏ trứng và đảo trên chảo nóng để vỏ trứng có các sắc độ đậm nhạt khác nhau. Qua đó, có được các màu trắng, vàng của trứng gà; xanh của trứng vịt; màu nâu cháy vừa, nâu cháy gắt hay hơi đen của trứng nướng. Nhìn chung, chất liệu từ vỏ trứng trong sơn mài sẽ tạo độ sáng, độ xốp. Sơn mài cần trứng, tuy mất nhiều công sức, nhưng đều có những nét đặc

sắc riêng, rất hấp dẫn và lôi cuốn.

Vốn là những nguyên liệu quý giá, vàng hay bạc lại được họa sỹ sơn mài sử dụng trong đa số các tác phẩm của mình. Ngoài giá trị vật chất, chất liệu bạc làm tăng giá trị thẩm mỹ, tạo ra sự lôi cuốn riêng cho từng tác phẩm dưới bàn tay tài hoa của nghệ nhân sơn mài: bạc thếp, bạc dán, bạc xay...

- *Kỹ thuật gắn trứng*: Quá trình gắn vỏ trứng lên sản phẩm sơn mài phải rất cẩn thận, từng mảnh vỏ trứng gắn đều trên bề mặt theo yêu cầu tạo hình và phác thảo phối màu. Cuối cùng, dùng búa gõ nhẹ để tạo độ rạn của vỏ trứng. Đây cũng là quá trình “dồn búa” để gõ tạo các mảng trứng thừa hoặc dãn, dày gần nhau hoặc thừa khít theo ý tưởng của sáng tác. Kỹ thuật gắn trứng cũng rất phong phú và tạo hiệu quả khác nhau như: trứng gắn ngửa, gắn úp, trứng vụn, trứng nướng... trứng gà hay trứng vịt cũng cho ra màu sắc khác nhau, sắc độ khác nhau, gắn khít hay gắn thưa cũng tạo ra hiệu quả khác nhau.

- *Kỹ thuật vẽ nét, vẽ trộn màu*: “Vẽ nét” là công đoạn sau khi cần trứng và mài, ở công đoạn sẽ phải can nét từ bản phác thảo phóng lớn để bóc lấy bộ công - tua của hình đưa lên vóc. Nét trong sơn mài là để giữ hình. “Vẽ trộn màu” là dùng màu bột gốc dầu pha trộn với sơn ta vẽ lên vóc, khi lớp màu vừa vẽ xong thì sẽ xử lý bạc khi màu còn ướt. Sau khi nét khô, trên một mảng hình các lớp màu sẽ được vẽ chồng lên nhau, thông thường, một bức tranh sơn mài được vẽ từ 3 lớp màu trở lên.

- *Kỹ thuật thếp vàng, bạc*: Màu bột gốc dầu pha trộn với sơn vẽ lên vóc khi lớp màu vừa vẽ xong thì ngay sau đó sẽ

xử lý bạc khi màu còn ướt (như thép, rây, vôi, xoa... để chỉ các cách xử lý khác nhau của vàng, bạc). Mỗi cách xử lý bạc khác nhau sẽ cho ra những chất khác nhau. Lớp vẽ màu đầu tiên nên xử lý bạc khác nhau ở mỗi mảng hình, sau khi mài sẽ cho ra những hiệu quả bất ngờ về mặt thẩm mỹ.

- *Kỹ thuật mài*: Là bước bắt buộc đối với sơn mài truyền thống. Tranh sau khi đã vẽ đủ tối thiểu là ba lớp màu có xử lý bạc và một lớp màu phủ cuối cùng, chờ khô, sẽ đem mài với giấy nhám và nước, các lớp màu và hình sẽ dần hiện ra cùng với các chi tiết. Độ nhám của giấy ngày càng giảm theo quá trình hoàn tất tranh. Người mài tranh cũng là người tìm ra tương quan của tranh nên đến đâu là vừa, việc dừng lại hay mài tiếp tùy thuộc vào con mắt ngắm của người mài.

- *Kỹ thuật toát sơn, đánh bóng*: “Toát sơn” là phủ thật nhiều một lớp sơn chín lên toàn bộ mặt tranh, tỉ lệ pha tùy theo kinh nghiệm vẽ, pha sơn tùy vào độ sáng tối của tranh, sau đó, chờ cho khô rồi đánh bóng. “Đánh bóng” là công đoạn cuối cùng của tranh sơn mài, đối với tranh nhỏ có thể dùng lòng bàn tay miết nhanh, mạnh lên mặt tranh. Đánh bóng thực chất là tạo một lượng nhiệt nhỏ qua ma sát, giúp các lớp màu tan chảy hòa quyện vào nhau để tranh có độ sáng và sâu hơn [2].

3.2. Sự kế thừa và phát triển của chất liệu sơn mài truyền thống trong thiết kế nội thất hiện đại

Với mỗi không gian nội thất thì vai trò của nhà thiết kế trong việc sáng tạo các sản phẩm là vô cùng quan trọng. Những hiệu quả độc đáo mà các chất liệu truyền thống mang lại không chỉ

về tạo hình, chất cảm, tính thẩm mỹ cho nội thất nhà ở, mà nó còn mang lại tính độc đáo - tinh thần “độc bản” gia tăng giá trị cho sản phẩm nội thất, thể hiện “gu” thẩm mỹ, cá tính của người sở hữu.

Từ nguồn gốc chất liệu sơn ta truyền thống, kết hợp việc nghiên cứu và biến đổi những nguyên vật liệu và kỹ thuật mới. Ngày nay, các sản phẩm sơn mài nói chung và các sản phẩm nội thất sơn mài nói riêng ngày một đa dạng, ứng dụng mạnh mẽ trong cuộc sống và mang tính cao cấp nhất định. Nội thất sơn mài là các sản phẩm nội thất được phủ bằng chất liệu sơn mài bên ngoài. Những sản phẩm này có tính thẩm mỹ vượt trội hơn so với các sản phẩm nội thất sử dụng sơn công nghiệp. Một số các thiết kế nội thất sơn mài đã mang được những luồng tư tưởng mới, hiện đại, bắt nhịp với xu hướng phát triển của xã hội, sản phẩm thích ứng với mọi loại không gian nội thất, từ hình dáng sản phẩm đến phong cách trang trí không còn đi theo lối mòn, mà đã mạnh dạn hơn trong tư duy của người thiết kế, sản phẩm mang được những cảm giác mới lạ, hấp dẫn và thỏa mãn nhiều xu hướng khác nhau của người sử dụng trong xã hội.

- *Ứng dụng chất liệu sơn mài truyền thống trong thiết kế nội thất xưa*: Trước đây, các sản phẩm nội thất được bài trí ở trong ngôi nhà là các sản phẩm như sập gụ, tủ chè, tủ thờ, bàn ghế... Các sản phẩm này phần lớn sử dụng kỹ thuật khảm trai, khảm ốc xà cừ rất tỉ mỉ và chi tiết với các chủ đề phỏng theo tích truyện Tam Quốc, những bộ “Tùng, Cúc, Trúc, Mai”... Sập gụ hay còn gọi là sập chân quỳ, phản ngò là một sản phẩm nội thất được dùng trang trí trong nhiều không

gian khác nhau, được thiết kế dùng để ngồi uống nước tiếp khách, nằm ngủ, nghỉ ngơi như một chiếc giường. Tủ chè là sản phẩm được dùng bày đồ trang trí. Đây là mẫu tủ bày đồ phù hợp dùng để trang trí trong những không gian phòng cách cổ như ngôi nhà ngói 3 gian hoặc 5 gian là phù hợp nhất. Và thông thường, được trang trí kèm với những bộ sập gụ hoặc trường kỷ.

Hình 1. Bộ tủ chè gỗ khảm trai

Nguồn: <https://danviet.vn/nghe-nhan-lang-kham-trai-chia-se-qua-trinh-tao-ra-nhung-tac-pham-tinh-xao-nuc-tieng-ha-thanh-20230807152359794.htm>

Hình 2. Bộ bàn ghế phòng khách khảm trai

Nguồn: <https://dogominhiep.com/san-pham/truong-ky-tam-son-kham>

Hình 3. Bộ sập khảm trai

Nguồn: <https://dogohiepgia.vn/sap-kham-oc-do-singapore-quy-hiem>

Hình 4. Bộ bàn ghế khảm trai

Nguồn: <https://dogohiepgia.vn/sap-kham-oc-do-singapore-quy-hiem>

Ngày nay, khi xã hội và thẩm mỹ phát triển, đòi hỏi các nhà thiết kế cần sáng tạo về hình dáng cũng như chất liệu nhiều hơn. Các sản phẩm nội thất sơn mài ngày nay là sự kết hợp tinh tế của bề mặt chất liệu sơn mài truyền thống với thiết kế tạo dáng tối giản, hiện đại. Đây là sự kế thừa và phát triển không ngừng nghỉ của các nghệ nhân sơn mài cũng như các nhà thiết kế nội thất.

- Ứng dụng chất liệu sơn mài truyền thống trong thiết kế sản phẩm nội thất hiện đại: Nội thất trong không gian nhà ở của mỗi gia chủ sẽ thể hiện cá tính cũng như dấu ấn cá nhân rất rõ rệt. Hiện nay, các nhà thiết kế và các thương hiệu nội thất sơn mài nổi tiếng ở Việt Nam đã cho ra đời rất nhiều sản phẩm nội thất độc đáo về thiết kế và tinh xảo về chất liệu.

Có thể kể tới các sản phẩm nội thất sơn mài của Hanoi, nổi bật hơn cả là kỹ thuật sơn mài tạo hiệu ứng phong phú, như hiệu ứng mài xước với 5 gam màu ấn tượng, hiệu ứng cẩn ốc nhuộm màu lan tỏa, mang vẻ đẹp bí ẩn của những dải ngân hà, hiệu ứng cẩn veneer theo hoa văn hình dẻ quạt chính xác đến từng chi tiết, hay hiệu ứng nhuộm màu để lộ vân gỗ trên mảng rộng. Đây đều là những kỹ thuật mang lại hiệu ứng chất liệu sơn mài vô cùng mới mẻ và hiện đại [3].

Kỹ thuật cần veneer hình dễ quạt trong thiết kế đồ nội thất sơn mài của Hanoia phá vỡ sự đơn điệu của sơn mài và tạo nên những chi tiết bất ngờ thú vị. Họa tiết xuất hiện trên chiếc bàn Savoury là hơi thở của tự do sáng tạo kết hợp với tính tỉ mỉ trong chế tác của nhà thiết kế tài hoa Richard Le Sand và các nghệ nhân sơn mài Hanoia. Mặt bàn cần veneer, để có thể kết nối thành một mảng đều khít, các miếng cắt cần bằng nhau, bởi mọi thừa, thiếu đều dẫn đến việc phải phá bỏ và làm lại từ đầu.

Hình 5. Chiếc bàn Comfy và ghế Gingery Bộ của Hanoia

Nguồn: <https://vnexpress.net/hanoia-dung-ky-thuat-son-mai-truyen-thong-trong-san-pham-moi-4023197.html>

Việc chế tác đồ nội thất sơn mài hiện đại ngày nay vô cùng phức tạp, bởi cần sự kết hợp và chính xác của nhiều công đoạn. Ví dụ: với chiếc ghế sofa, để phần ốp sơn mài ôm lấy đường cong thành ghế, các kết cấu khác của ghế phải chính xác đến từng mi-li-mét.

Hình 6. Ghế sofa nỉ kết hợp chất liệu sơn mài của Hanoia

Nguồn: <https://vnexpress.net/hanoia-dung-ky-thuat-son-mai-truyen-thong-trong-san-pham-moi-4023197.html>

Hình 7. Bộ bàn ghế phòng khách của Hanoia

Nguồn: <https://vnexpress.net/hanoia-dung-ky-thuat-son-mai-truyen-thong-trong-san-pham-moi-4023197.html>

Mỗi lớp sơn được phủ lên đều phải mài cho mỏng đi. Không có công thức mài nào cụ thể, chỉ khi trực tiếp làm, người thợ dùng đôi bàn tay để cảm nhận độ phẳng, độ mịn của bề mặt. Ngay cả khi phun sơn, chuyển động của dòng sơn cũng phải mỏng tuyệt đối và uyển chuyển, dịu mềm để tạo nên độ sâu mượt tinh tế.

Bên cạnh đó, Indochinehouses cũng là một trong những thương hiệu mang tới các sản phẩm nội thất sơn mài rất đẹp và chất lượng. Khác với Hanoia, các sản phẩm của Indochinehouse có sự kết hợp họa tiết, tranh trang trí mang tính chủ đề truyền thống nhiều hơn. Nếu ở Hanoia, chủ yếu là sự kết hợp của các

mảng màu đơn giản, chất liệu bề mặt thì ở Indochinehouse, các sản phẩm nội thất như tủ kệ, có phom dáng tối giản, hiện đại, ít chi tiết, nhưng điểm nhấn chính là ở các mảng tranh trang trí

tiết diện lớn. Màu sắc sử dụng chủ đạo cũng là những màu đặc trưng của sơn mài truyền thống như màu trắng của vỏ trứng, màu vàng của cánh dán, bạc thép, màu đỏ của sơn...

Hình 8. Bộ tủ kệ sơn mài hoa sen

Nguồn: <https://indochinehouses.vn/san-pham/tu-ke-son-mai>

Hình 9. Bộ tủ kệ sơn mài phố cổ

Nguồn: <https://indochinehouses.vn/san-pham/tu-ke-son-mai>

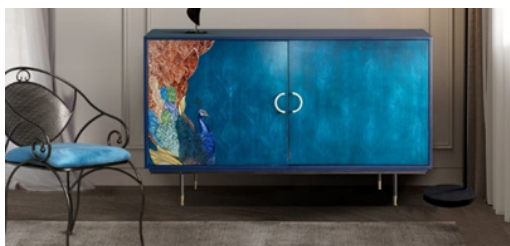

Hình 10. Bộ tập tủ sơn mài phòng khách

Nguồn: <https://bpurehome.com/products/tab-son-mai-rolling-05-441.html>

Nắm bắt xu thế của thời đại, B. Pure Home Interior cũng là một đơn vị thiết kế, thi công nội thất đã cho ra mắt bộ sưu tập sản phẩm nội thất sơn mài cao cấp mang hơi thở hiện đại mới. Với các thiết kế của B. Pure Home Interior, các sản phẩm nội thất được sử dụng chính là hình dáng cơ bản, đơn giản như tròn, vuông, chữ

nhật... Bề mặt sơn mài sử dụng màu sắc chất liệu tươi mới, hiện đại hơn như xanh, vàng, cam..., thay vì chỉ đơn thuần sử dụng các màu sắc đỏ, vàng, đen, nâu truyền thống. Bên cạnh đó, các nhà thiết kế sử dụng phần lớn là các đường nét, tạo hình khúc chiết, mảng miếng khỏe khoắn để đưa vào bề mặt trang trí của sản phẩm.

Hình 11. Bộ tủ kệ sơn mài phòng khách con Công

Nguồn: <https://bpurehome.com/products/tu-son-mai-peafowl-693.html>

Hình 12. Bộ tủ kệ sơn mài phòng khách

Nguồn: <https://bpurehome.com/products/tu-son-mai-51>

4. Kết luận

Sơn mài truyền thống Việt Nam là kho tàng quý giá của nền văn hóa mang bản sắc dân tộc rất sâu sắc và tinh tế. Nó được bảo tồn và phát huy sáng tạo của nhiều thế hệ nghệ nhân, họa sỹ thiết kế tài danh và gắn kết, song hành cùng với lịch sử phát triển của đất nước. Để làm ra được một sản phẩm sơn mài không chỉ cần nhiều thời gian mà còn đòi hỏi người làm phải có cần mẫn, tính kiên trì, kỹ năng, tỉ mỉ đến từng chi tiết. Nói đến giá trị sơn mài không ai có thể phủ nhận được rằng: cái đẹp, cái quý báu của sơn mài truyền thống chủ yếu nhờ vào màu sắc và chất liệu của nó. Ngày nay, khi xã hội ngày càng phát triển và hội nhập, đòi hỏi các sản phẩm sơn mài cần có sự biến đổi và phát triển về kỹ thuật, đa dạng về kiểu dáng cũng như chất liệu.

Có thể thấy rằng, các sản phẩm nội thất sơn mài ngày nay đang đạt được khai thác, kế thừa ngày một nhiều hơn

và đạt được những thành quả nhất định. Các sản phẩm được nâng cao các giá trị thẩm mỹ và tính ứng dụng mang tầm quốc gia và quốc tế và cao cấp hơn rất nhiều. Trên nền tảng của nguyên vật liệu và kỹ thuật sơn mài truyền thống, các họa sỹ, nghệ nhân, các nhà thiết kế nội thất đã phối hợp với các vật liệu và chất liệu mới cho ra đời những sản phẩm, tác phẩm vô cùng độc đáo, mang dấu ấn riêng nhưng không làm mất đi bản chất và cái vốn có của nghệ thuật sơn mài. Các nhà thiết kế đã ứng dụng và tận dụng tối đa sự kết hợp của các chất liệu truyền thống mỹ thuật Việt Nam trong thiết kế không gian nội thất nhà ở. Những kết quả đó đã góp phần quan trọng trong việc tạo dựng, kế thừa và phát triển của chất liệu sơn mài truyền thống trong thiết kế nội thất hiện đại, một không gian giàu bản sắc trong nội thất nhà ở Việt Nam đương đại.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Lê Huyền, *Nghề sơn cổ truyền Việt Nam*, NXB Mỹ thuật, Hà Nội, 1995.
- [2]. Phạm Đức Cường, *Kỹ thuật sơn mài*, Văn hóa thông tin, 2008.
- [3]. “Hanoi ra mắt dòng sản phẩm nội thất sơn mài”, 29/11/2019. [Trực tuyến]. <https://baotintuc.vn/doanh-nghiep-san-pham-dich-vu/hanoi-ra-mat-dong-san-pham-noi-that-son-mai-20191127153015685.htm>. [Truy cập ngày 20/04/2024].